

տարակոյս, եթէ քիչ մը աւելի ընդլայնելով բառագետի իր հորիզոնը, յարգել գիտնար հեղինակաւոր բառաբնին հեղինակներու բանաւոր առաջարկները։ Գ—Մի ուղղագրական փորձը անիմաստ գրչի խաղ մըն է պարզ նորայրի ուղղագրութեան քով, Բառաբննութիւն, էջ 30—31, ուր կը գրուի Կարդալսելեացն ցացուլու տես եւ յեղեկի մեկնութեան Յեսուայ ժ., էջ 175 “Հարկ է ընդ երկու ցացուլու ունանացի ներքս մտանել եւ ընդ ճայնական հնչումն ի սիրան ազգելու գարձեալ կորիւն վարդագետ, էջ 251, ուր կը գրէ Նորայր լսելեացն ցացուլու, տպ. լսելեացն ցացուլու, իսկ 2եռ. լսելեացն ցացուլու, այսպէս եւ Զամշեան, Պարմ. Հայոց, Հ. Ա., էջ 685, որոյ վերջին մասն տարբեր է, զամենայն լսելեացն ցացուլու ականացացն եւ սրտիցն ցողէր։ Ցացուլու կը գրէ եւ Նոր. Հայկզ. եւ կ'ըսէ. բառ անյայտ որպէս Ցացուլու կամ ցալու։ Նոյն ուղղագրական առաջարկը նաեւ Աճառեանի քով, Բանասէր, 1903, էջ 189.

Հ. Ա. ՎԱՐԴԱՆԵԼԻՆ

ԳՆՆԵԴԱՏՈՒԹԻՒՆ ՀԱՅԲՈՒԽԱԿԻ

ՆՈՐԱՅԻ Ն. ԲԻՒԶԱՆԴԱՑԻՈՆ

(Հայկական առաջնական)

Խ. 3126. “Քաղկու? [տպ. Քաղկու!]: = Տես ի համարն ժա՛:

Խ. 3170. “Քարկծեղ կամ Քարծկեղ: Տես Եղամա, — 628. “Եղամա, Յովքայ գրոց մեկնութեան մէջ կ'ըսուի. “Բանջարն՝ զրյալիք՝ Գերին, որ Եղամա ասեն: Գալիինոսի բառից մէջ գրուած է Կերիոն, որոյ Հայերէն յատուկ անուն ալ գրուի Քարկծեղ կամ Քարծկեղ: Յունարէն Ելքասո, “Ելսումօս [տպ. Ելշումօս] տեսակ մի է կորեկիր: — 1395. Կերիոն: Տես Գերիոն եւ Եղամա [տպ. Եղաման], թ. 469, 628: Յիշուի ի Տարօն եւ ի խոտուջուր: Խսկ ի թ. 1036, ի բառն Խորշածուն բանջար՝ որ կը գտնուի ի գիրս Յովքայ, Լ. 4, կ'ըսէ Հ. Ալիշան. “Խարբաժուն բանջար... ըստ այլոց՝ յունական Ալեստ կոչմանէն երեւի գոյական բառ, յատուկ աղային բյոյ մի ձիթենաման տերեւներով. ինչպէս մեր վանական վարդապետն այլ կ'ըսէ. “Զխարլաշունն՝ այլք Աղիմայ թարգմանեցին, եւ կէսք Գերիոն (տես թ. 628), եւ է սա բանջար աղէ համ, որ յու-

տելն լցուցանէ զտեղի հացին. ըստ լտ. Ալիմայն տեսակ մ'է ջղախոտի, Alisma Plantago, արաբ. Մէղար-էր-Ռայէ, որ թարգմանի Հունու ի՞նչ. [= գլ. Flûteau, Plantain aquatique]. [Կոյնակս եւ ի թ. 1733, Հովուի փող, սիսաւ է գրելն. “Տես եւ Խարշափուն: Աստ եւս կը շփոթէ Հ. Ալիշան դAlisma ընդ Halima, Halimus, Halimoides, Halimus:

= ՈՌԵՎԱՓ ՀՓՈԹՈՒԹԻՒՆՔ. Քարկծեղ կամ Քարծկեղ բայց կը համարուի եւ նցյանիշ ընդ Եղամայի կամ Ալիմայի. սա ալ մերթ կորեակ (= յն Ելսումօս) է, կ'ըսուի, մերթ Հովուի փող (= լտ. Alisma):

Գաղինանոս Ա, Բ, Գ, Դ միաբան կը գրեն. “Կերիոն. Քարծկեղ, եւ ոչ Քարծկեղ: Կերիոն է յն. Կηρիօն, Ulcère cellulieux, որ է Տեսակ մի կեղ: Քարծկեղ նցյն թուի ընդ Քարծկեղ = գլ. Gangrène, այլով նշանակութեամբ. Կոյնակաղեանն կը վկայէ որ ի կեւտ. ԻԱ, 20, Քարծկեղ, գրեալ է ի Չեռագիրս ինչ Քարշեղ. կամ թերեւս Քարծկեղ՝ ուղղելի է Քարծկեղ. Համեմատէ “Բոր կամ Քարշոր, եւ Շանիբոր, գիրք Վարտակոց, ՅԻԷ, 223: — Տարօնեցւոց եւ Խոտրջըցւոց Կերիոն խոտն անծանօթ է ինձ. բայց սորա Գերիոնի հետ նցյուութիւնն մեծապէս երկրայական, վասն զի ի բանի անդ վանական վարդապետի՝ Նոր Հայկաղեան կը կարդայ Գերիոն կամ Գերիոն, եւ զգերին կը համարի թուրքերէն Քերէլին [գլ. Céleri]. տես անդ Գերիս, Խարշափուն: — Եղամայ կամ Ալիմայ ոչ յն. “Ելսումօս = Կորեակ է, եւ ոչ լտ. Alisma = Հովուի փող. այլ յն. Ալպոն կամ Ալպոս, գլ. Arroche de mer (Alex.), որ եւ Հալիմ, ուրագուած անուն է կերիոն (Հ. Բ, 96) զՄալիաշ (Malliaš) Յովքայ երրայական բնագրին, Լ. 4, որ յեւթանասնից թարգմանեալ է Հալիմ (= Ալիմայ) եւ ի մերոց Խորշածուն Բանջար, կը կոչէ լտ. Halimus latifolius, fruticosus; Atriplex [գլ. Arroche] caule fruticoso, foliis deltoidibus integris.

Խ. 3188. “Քերքէշ. Բաշխտակն է. տես զայս: [Յերես 697, սիսակ Գ, Քերէլին ուղղելի է Քերէլ, Քերէլալ:]

= Ի Հայկական Բառաքննութեան, Երեսք 124—126, ցուցած եմ որ Քերէլ ոչ է Բաշխտակ, լտ. Acorus, գլ. Acore, Roseau odorant, թուրք. էլիք օլու (տես Ուշքեան, Կոյնակզ. Զալիմակախեան, Ալձեռն, Էմինեան. Եւ

յաւել՝ "Acóro. գղ. Flambe bâtarde. Քեր-
քէշ. Բաղչտակ. Էնթ օնոն. Ճամճեան, բուգ.՝
իս. Յաւելուած. — "Էնթ օնոն, Էնթ օնոն.
Քերքէշ. Բաղչտակն. Պօղաճ.), այլ լու. Achores,
գղ. Achores, որ եւ Gourme, Croûtes de
lait, թուրք. բուգիս, Տեսակ մի կեղ երեսաց եւ
գլուխ:

ԽՊ. 3258. "Օլոնճ. Որոնճ. Զուղաց
ցիք այսպէս անուանած են, եւ ի դռնտոս այլ
լսուի լտ. Genista, փ. Genêt կոչուածն, թ.
Գ. Գ. Բ. Ռ. Ա. Հ. Կ. կամ պահանջող (ջրուոյ ըլունդ).
մեծ կամ փոքր թուփ է, ձիգ ճիւղերով, մանրիկ
տերեւներով եւ հասկաձեւ ծաղկներով ...
Բժշկաբան մի փայծեղան դեղ գրէ զայն Որոճն
որ ի Մարայ կու գայո: Եւ ի թ. 565, ծան. 2,
դշ. Senet փշոտ թուփն կը կոչուի Օլոնճ. [Գ. Հ.
Senet բոյս չգիտեմ. թուի սխալ գրեալ փա-
խանակ Genêt]: Դարձեալ ի թ. 2636. "Զ.-
րու ծծեր. Զայս եւս նոյն կամարկապցին յիշէ,
եւ թ. Գ. Գ. Բ. Ռ. Ա. Հ. Կ. դունջողն գրէ. "Լաւն խիստ մանտրն
է¹: թ. Կոչուի եւ Գ. Գ. Բ. Ռ. Ա. Հ. Կ. դունջունցի (ջրու
ըլունդ): Տես Օլոնճ: Զննելի է եւ ի թ. 2528,
"Spartina = Or^s":

= Ա'լ է մուրբերէն գլուխ զըր զօղաձ. հայերէն կ'անուանէ Մոշայ [գլ. Tamaris], եւ Աւգեր՝ գլ. Genêt, պ'լ է գունը Դունան-լու = Որոճ: Ի բառարանին ջուղայեց-
ւոց "Օրոճ" կը մեկնուի Գունը ոչնչութեա. — Միսիթար Աբբայի աշակերտաց Յաշխար Հաբառէ
ի գրաբառն բառագլոց մէջ՝ "Որոճ, Գուն-
նութեա. Տանկալայ Խոյը. ծովու Ճերմակ քարի պէս
ակռաներով ժժմունք մի էր. — Ի Հաւաքրման
ուրեք Գաւառական հայ բառից (22 Ս. Ղազ-
րու)՝ "Օրօճ. Հլունք է Ճերմակ եւ երկայն. Հա-
ւասար Հլունքերուն պէս չէր. — Զախոջախեան
ի բառն Cissóide՝ "Ուռճ կամ Որոճաձեւ. է Կոր
գիծ ինչ երկրաշափական ի ձեւ որոճի, այսիպէն
Գունը պանուելին. — Պաւիթ Սալահորեցի ի
Տաղին Շաղինուց՝

“Ծիլծափն սպիտակ է հաղեր, դեղին +
վերայ փորուն,

վերջապէս կմին ի բառն Porcelaine, 27 նշ.
"Սանկտ-Պետրուս քահանա" [="Որոշ,
ժամանակակից պատճեն] առաջին լուսական [="Արդար,
Արդ Ուստի և այս Porcelaine, զարդ նկարագրին]:
Ակադիմիկոս Մատթիուս Բանադիլըն հե-
տեւեալ բանիք. "Especie de coquillage uni-
valve, très poli et tacheté, dont les bords

s'arrondissent en de dans, et forment une ouverture longitudinale, étroite, dentelée [= ակոաներով. սես վերագյու] des deux côtés. *Ses* Porcelaine, առաջին նշ., յիմ գաղլ-Հայ. բառագիրս:

၁၁၁

1. Արմեոն կամարկապցի բառ առ բառ կ'ըսէ.
“Խոնէր ողջնո՞ւղէն. Խնդն ջորու ծիճէռ կու ասեն.
Հաւն խիստ մանտրն է. կամ ջորու ծիճեսոյ ԶԶԵ-
ռագիր կամարկապցյոն ամենայն ազնուութեամբ
հաղորդած է ինձ ի կ. Պոլիս յամին 1879 Մեծ.
Տ. Սերոբէ Ալշան:

9

Աղաւաղեալ կամ անզոյ անուանք ըուսց՝
որոց ուղիղքն կան արդէն ի մատենին:

ԽԵ. 42. «Ակիրի պտուղ [Հ. Ալշան
մոռացած է նշանակել զտեղին]: Ուր եւ արա-
բերէնն նշանակուած է Հ-ո ԱԼՀՅՈՒ: — 467.
«Գետոյ պտուղ. բժշկարան մի հօմանիշ գրէ
եւ զԱԼՅՈՒ՞ եւ Հ-ՈՒ:»

= Ակիրի՝ թուի սխալ գրեալ փոխանակ
Ռ. Յ. Չեռնյա տես Յանը, թ. 2151.

Անընդ, այս ինքն Յահուայ. տես Յահուա, թ. 213:
Նշյանքէս Գետոյ՝ ուղիղին է գիւյ. տես գէ, թ.
478: «Հակրոց կամ Գիոյ պտուղ, նոյն է լուդ
«Ցրդոյ պտուղ», զըր կը յիշէ Հայուսունին, թ.
3020 (Գիհի, Ակրի, Ցրդի, Նմանազգի երեք
ծառքի Խոտրջուր, տես յինձիձ. Նոր Հյուս., 35):
Մեր բժշկաբանիք կը գրեն պէսպէս ձեւովք.
«Արհու. Ցրդի պտուղ», թրդմ. Դեղօց. —
«Ալոգհու. Գիոյ [եւ ոչ՝ Ալոց] ? եւ Հու. Գի-
տոյի] պտուղ», անդ: — «Ափուլ. Գիոյ պտուղ
կամ Ցրդոյ», Գաղ. Ա. — «Ալ ափուլ. Ցրդի
պտուղ», Բժշ. Ա. 143. — «Ուպհուլ, որ է
Ցրդուն պտուղն», Բժշ. — «Բրաւթի [յն.
Բրածն]. Գիոյ պտուղ. Գաղ.՝ Աբնուլ, եւ
այլն, է արաբերէն Ախալ = յն. Բրածն
= լու. Sabina (Կելսիոս, Հ. Բ., 23), Քլ.
Sabine, ըսպէս de Genévrier, որ է Ցրդի,
ազգ Գիոյ: Կը զըէ եւ գէորգ. «Իսպէն-լ. Նշա-
նակէ զկարմրակ պտուղն զի ծառոյն»: — Ի
բառս Գաղիանոսի յն. «Արքէս ծօս», որ
Քլ. Genévrier, թարգմանեալ է Ցրդի. Իսկ
յն. Բրածն, որ է Քլ. Sabine թարգմանեալ
է գէ:

የመኑስ በዚህ ስብሰብ እንደተሸጠዋል

1. "Abhal, ou Abhel; Fruit d'une espèce de Thuya d'Orient. Il passe pour

un prissant emménagogue... P. Poitevin, Nouveau Dict. Universel de la langue française, 2 vol., Paris, C. Reinwald, 1860.

2. Զեխանգարեալ յունական բառս Գաղիանոսի՝ Հ. Ալիշան ոչ ուղեղ կ'իմանայ ի թ. 3020 յն. "Աշրատւէ, որ ոչ թէ կը նշանակէ "Որ եւ է ածուց բերք", այլ 1. գլ. Chiendent, Սէլ. 2. Herbe, Gazon, Սէլ, Խոտ. 3. Toute plante sauvage, ո՛ եւ է բայս վայրի:

ԽԶ. 57. "Աղիճ: Գալիենոսի բառից կարդին դրուած է զուգանիշ նիտունի, որ է Cnidium [տպ. Cnidium], փ. Cusson: Տես գոռծմակ:

= Աղիճ է ռամկականն եղին խոտոյ (տես զայս ի թ. 650), ինչպէս կ'ըսէ եւ նոր Հայկզ. յ' Եղիճ. "Ասի եւ իբր ոմկ. Աղինձ, Աղին, Աղիջ, Աղիջիկ, Եղիճիկ, Եղիճուկ": Իսկ ուր կը գրեն Գաղ. Ա՝ "Կնիդոս. Աղինձ", եւ Գաղ. Բ՝ "Կնիդոս. Աղիճա", այդ Կնիդոս ոչ է յն. չնուծու գլ. Daphné-enidium, (զոր Լետրէ կը գրէ Daphne gnidium, եւ գլ. կը կոչէ Garou), այլ յն. չնուծու, գլ. Ortie, որ է Եղիճ: Գլ. Cusson = Cnidium εργητεμ. Ըստ Լետրէի Cusson կամ Cosson է նորընձիւղ ուռ որթոյ յետ յօտելց:

ԽԷ. 3276. "Ամրկենի: Թուփ է ուսկից 8ախ աւել շինեն, ի խոտուջուրուն:

= Ապա ուրեմն է Հասամբէնի, թ. 1673, որ թուփ թէ ըսուած է եւս Հասամբէնի, եւ Ամրկենի խանգարեալ ձեւով պահուած ի խօսս իրարջեցի գիւղականաց: Ի Հասամբէնի, աւել կազմուիլն գիտենք ի Մինիթար Գոշէ, Առակ Ին, զոր կը յիշէ եւ Հ. Ալիշան ի թ. 1673:

Կարծեմ նյոն է ընդ Հասամբէնոյ, եւ Հասամբէնի, ի բառիցն Հաս եւ Կոսու, զոր Հայբուսունի կը գրէ ի թ. 1678: "Հաւկթենի. 8ախ մի ուսկից աւել կու շինեն. թերեւս նյոն է եւ հետեւալն, 1679. Հասինի. բայց բժշկարան մի ծանօթ բայս մի անուանէ զայս. "Մատիտեղն, որ է փարսէ անուանու, որ կոչի փիր, հայերէն Հասինի (Հասինի զրած). Գոզ օնի թուբքերէնու: Նյոն թուփ եւ նոր բառհաւաքի Հասիստունի գրածնու: Այս "Հաւկուտուկու աւելի կը զօրացնէ զիմ կարծիս Հասիտենի գրելց, եւ ոչ Հասինինի. մասնաւանդ զի ի Շալակին, երես 677, թիւ 565, կայ ի բժշկարանե վկայութիւն "զերդ Հասիտենի էն, զոր Հ. Ալիշան կարծեմ սիսալ կը հասկանայ Հասինի նման:

Իսկ Փէր (որ ուղղելի թուփ Բէր [Հովուի = արբ. Ասս ի-ը բա'կ]) եւ Հասինի, գլ. Renoué (տես Հայբուսունի, թ. 1991), չունին աղերս ընդ Հասիտենոյ: Զպատճառու Հասինի կոչմանդ ալ կը տեղեկանանք ի Գեորգայ. "Պէրսէն-կոտորու-է խոտ ինչ երկայն եւ փշութի, որոյ գլուխն է որուն յու. որ առ բժիշկս ասի Ասս ի-սուսունի, այսինքն Հովուացուպ, Չօղոն ուելինէնին:

ԽԸ. 114. "Անդուն: Որ է վարդին Սնթին (կամ մթինն), որ է գէլահոս Վարդ: Հոտով վարդն չէ: Այսպէս գրուած է յԱնդիտի անպէտնու: — 2487. "Պաղուն. Վարդ Ա-Մնին է, որ է այն վարդն՝ որ պեղծ հօտ ունի, եւ գյնն կարմիր վարդի պէս է. այնոր Պաղուն կ'ասեն., ըստ Ամիրտ. — գլ. Rose fétide... — 2084. "Մնթին. Տեղ տեղ յիշուի ի բժշկարանս, իրբեւ վայրի կամ անարդ տեսակ, որ եւ կոչուի Գէլահոս Վարդ եւ Անդուն (թ. 114):

= Զնջելի է թիւն 2084, վասն զի Մնթին առանձինն չէ բուսոյ անուն, այլ արաբերէն կը նշանակէ Զարահոտ, եւ Վէրտ բառի հետ կցած Վէրտ ի-ւ Դ-նին է Վարդ լուսնուոր: Իսկ յ' Անդուն եւ Պաղուն գրութեանց յայտ է թէ մին սիսալ է, զոր չկարացի ստուգել: Թերեւս վՊաղուն պէտք է կարդալ Պ. Աղուն, այս ինքն "Պարսկերէն Աղուն":

Հ. Ալիշան նյոնպէս առանձին առանձին կը գրէ թ. 262, Ափնիք (որ կը յիշուի եւ ի թ. 2268), եւ թ. 2013, Մարդու անիւն: Զնջելի է Ափնիք, որ պարզապէս կը նշանակէ Ափ, գլ. La paume de la main. Իսկ Մարդու անիւն թարգմանութիւն արաբականին Քէֆի անիւն = Ափ մարդոյ, է Տեսակ մի բոյս, որոյ խկութիւն անձանօթ է գիտնոց, կ'ըսէ Հ. Ալիշան, մինչդեռ ի թ. 262 գլ. Consoudé խոտոյ պատկերն կը դրուի եւ հայերէն կը կոչուի Ափնիք: (Գերդէ կը գրէ ի Զերդզոյէ. "Արմատ խոտոյ իրիք, որ նման է անոյ յետոց մարդոյ. եւ լինի դեղին եւ սպիտակ: Տես Զերդէ զէ ի Հայբուսունի, թ. 579):

ԽԾ. 216. "Արկած? Բժշկարան մի ի կարդի դեղոց գրէ. "Սատաճ հընդիկ. Հարկածի տերեւսու: Նյոնն Հնդիկ Սատաճ նուարտակն է կ'ըսէ, բայց Արկածին ինչ ըլալը չի յայտներու: — 1250. "Կած. Կոչուի եւ կասկած. արբ. Սատէն, Malabathrum [տպ. Malathrum], եւ այլն: — 1337. "Կասկած. Զոր ուրիշ օրինակ գրոց (բժշկարան) կոչէն զրէ, եւ յիշուի տերեւս. կասկածի ուերեւ. եւ

և Սարկն Հընդի, լտ. Malabathrum, եւ այլն: — 2712. “Սարկն. Տես կաժ եւ կասկած:”

= Հ. Ալիշան իմացած է զնոյնութիւն կած եւ կասկած գրութեանց, բայց ոչ զ’Արկածի, թ. 216, յորում կը շփոթէ ղՍարկն = Malabathrum ընդ Շէտարէն = Passerage, նուարտակ. (տես ի համարն ԿԴ): Արկած, կած, կասկած անծանօթ են ինձ: ԲԺՇ. Ա, 145, կ’ըսէ. “Սարկն Հընդի [=լտ.] “Malabathrum = արբ. Սարկն, Meninski, Onomasticon]. ի Հընդկաց գայ, զէդ համալայ [գլ. Laurier] տերեւ է, իսկ թրգմ. Դեղոց՝ “Հնդիկ Սարկն. Հնդիկ կարքէ տերեւ, նշնպէս գաղ. Ա՝ “Սարկն. Հնդիկ կարքէ տերեւ, կարքէ Արկած կամ կասկած. կամ թէ նոյն իսկ կարքէ ուղղելի է համալայ ըստ Ա բժշկարանի: Թրգմ. Դեղոց կը գրէ դարձեալ. “Հնդիկ Սարկն. Նուարտակ, պիտի տեսնենք ի համարն ԿԴ որ նուարտակ է “Հնդիկ Շատուէն, ուրեմն եւ “Հնդիկ Սարկն, ուղղելի է “Հնդիկ Սարկն:”

Դ. 271. “Բազաւորդ? եւ այլն:”
= Ուղեղն թուի ԲարովՀորդ. տես ի համարն 2Դ, ԿԴ:

ԴԱ. 406. “Գամճակ. Տես գոճամակ:”

= Գոճակ է ուղղղն, լաւ եւս գոճամակ, որ եւ գոճակ ի բառս Գաղիանոսի: Տես ի Հայեաստին թ. 512, գոճակ կամ գոճամակ:

ԴԲ. 431. “Գարծին կամ Քործի, տեսակ մի վայրի տանձ:”
= Լաւագոյն է Քործին գրութիւնն, թ. 3174, 2918:

ԴԳ. 467. “Գետոյ պտուղ:”
= Պիտի “Գետ” պտուղ: տես ի համարն ԽԵ:

ԴԳ. 475. “Գէշուր. Ստեպղինն է, ըստ Պոնտացւոց կամ Տրապիզոնցւոց:” — 3202.

“Քշութ (Գէշիթ) կոչեն Պոնտացիք Ստեպղինը:”
= կամ Գէշուր է Գէշուր, կամ Քշուր (Գէշիթ) են Քշուր (Գէշիթ). որով եւ է օրինակաւ ջնջելի է մին յերկուց թուոցդ, 475 եւ 3202:

ԴԵ. 486. “Գինեղէզն. Գալիենոսի բառից մէջ Պիտի, Պիքրէ յոյն բառին զուգուած է, որ նշանակէ կծու կամ թթու. եւ թուի լտ. Հասարակ տեսակն կոչուի եւս Scorzonerica picroides. ուրեմն Սինձ բանջարին տեսակ դիմէ. տես զայս: Այլ եւ այլ տեսակք են Գիշէզն:”

Նեղէզի է Բարերդ, յԱկունս Եփրատայ, ի Սարաշ, Այնթապէն:

= Զիք հայ բառ Գինեղէզն: Գաղիանոս թ նախ կը գրէ “Պիկրի. ղինեղգն”, եւ ապա “Պիտրիգին. Եղէգն, իսկ Գաղ. Ա մի անգամ “Պիկրիգին. Եղէգն, (“Պիկրի. Գինեղէզն, ըստ Հ. Ալիշանի): Պէտք է ուղղել “Պիտիտին. Եղէգն, յն. Պիքրէ (սեռական ուչքուծուծ), ուղ. Chicorée sauvage ou Sorte de laitue amère, որ հայերէն կ’ըսուի Եղէգ (Ելք, ԺԲ. 8. Թիւք, թ. 11, եւ այլն), եւս Եղերդ, Դառնիճ: Տես ի Հայբուստին, թ. 635, երես 155, Եղէգ = Եղերդ. տես եւ թ. 649, Եղէգ:

ԴԶ. 3307. “Գմոշոյ պտուղ. Այսպէս անուանէ հին Բժշկարան զԳոզմաղիճն. տես թ. 474:”

= Բժշկարան Ա սիսալ գրած է Գմոշոյ պտուղ, Փոխանակ Մոշոյ պտուղ, որ է զզ. Fruit du tamaris, արբ. kismasegj (Կելսիս, Հ. Ա, 537), պրս. Քեշմալու, զորմէ կ’ըսէ Գէորգ. “Է գողակն այնր ծառոյ, որ կոչի թուրքերէն Իլլուն ալճէն, (= գլ. Tamaris, Մոշի): Տես “Մոշոյ պտուղ, ի Հայբուստին Թիւք 474, 808, 2584, 3370:

ԴԵ. 584. “Դեղու-դակ, բժշկարան մի գրէ “Դեղուտակն էնցէն, որ է զա-ֆէն. մեր լեզուով ուրիշ համանիշ անուններ ալ ունի. տես Երեսնակ:” Եւ ի թ. 669, հոմանիշ կը դրուին Երեսնակ, Անիծած ծաղիկ, Դեղուտակ, Ղաֆէթ:

= Լաւագոյն գրութիւն բառիս է ներառէն էնցէն, ըստ Ա բժշկարանի. տես Հայբուստի, թ. 38: Նոյն է անտարակցոյն եւ նեղանէ դակն էնցէն, որ կը յիշուի առանձին ի թ. 780: Կայ եւ նեղուտի ի Գիրս Վաստակոց, ՅԳ, երես 206, զոր կը նշանակէ եւ Հայբուստին, թ. 781: Թեղիտակ է կարծեմ Սպիտակ Տղամի (գլ. Guimauve) արմատն:

(Հայբուստին)

